

ÖĞRENCİLERİN BENİMSEDİKLERİ EĞİTİM FELSEFELERİYLE KULLANILDIKLARI ÖĞRENME STRATEJİ VE ÖĞRENME STİLLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Yrd. Doç. Dr. Bilal Duman

Muğla Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü
bduman@mu.edu.tr

ÖZET

“Kendine bir anlam arayan tek varlık insandır.” (A.Camus)

Bu araştırmanın genel amacı öğrencilerin benimsedikleri eğitim felsefesi ile kullandıkları öğrenme strateji ve sahip oldukları öğrenme stillerinin karşılaştırmasını irdelemektir. Bu araştırmanın çalışma grubu 2005–2006 eğitim-öğretim yılında Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesindeki Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilimler Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği, Resim-İş Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği ve İngilizce Öğretmenliği Bölümü ile Teknik Eğitim Fakültesi Mobilya ve Dekorasyon Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinden random olarak seçilen öğrencilerden oluşmaktadır.

Veri toplama aracı olarak öğrencilerin benimsedikleri eğitim felsefelerini belirlemek için “Felsefi Tercih Değerlendirme” ölçeği, öğrenme stillerini belirlemede Kolb’ün “Öğrenme Stilleri Envanteri” ve öğrenme stratejilerini belirlemek içinse “Öğrenme Stratejilerini Belirleme Anketi” kullanılmıştır. Veriler SPSS paket programında (%) yüzde, standart sapma, aritmetik ortalama, t-testi ve ANOVA gibi istatistik analizleri yapılarak, yorum ve tartışmalara gidilmiştir.

Anahtar kelimeler: Felsefe, Eğitim Felsefesi, öğretim, öğrenme stratejileri, öğrenme stilleri.

ABSTRACT

The general purpose of this research is to investigate the comparatives of students’ who used learning strategies and the considered educational philosophies and The learning styles that students has. The study group of this research is formed by 254 people who were chosen randomly among of classroom teaching, social sciences teaching, pre-school teaching, science teaching, Turkish Language teaching and english language teaching, in 2005-2006 education-teaching year, at Muğla University, Education Faculty. Philosophy Preference Assessment Scale was applied, prennialism, essentialism, constructionism and progressivism educational philosophies take place in Philopsophy Preference Assessment scale. Moreover data were collected to determine learning stylys kolb’ learning styles envanter and to applied also learning strategies “ the scla of learning strategies envantor Datas were analysed in SPSS package programme, interpretation and discussions were made according to analyszis that are anova, frankans, stdantdart eror, .

Keywords. Phisophies, Educational phisophies, teaching, learning strategies, learning styles

Giriş

Felsefe, kavramlarla bir araştırma yaparak stratejili, yöntemli ve bireylerin kendilerine özgü stilleriyle bağımsız, analizci, eleştirel, yaratıcı düşüncelerle yeni ve farklı dünyalar keşfetmektir. Yunus Emre'nin deyişiyle "kendin bilmektir" ve bilerek bilgi yaratmaktır. Bilginin yapı taşları olgular, genellemeler ve kavramlardır. Felsefe ise bilgiyi arama, bulma, kullanma ve sorgulamaktır. Bu düşünsel etkinlikler yapılırken kullanılan öğrenme strateji ve öğrenme stilleri, düşünmeyi kavramsallaştırmayı, bilgiyi anlamlaştırılmayı ve sorunların çözümünde bilgiyi kaldıraçlamayı, araştırmayı sentezlemeyi, hissetmeyi derinlemesine sezmeyi, mevcut durumdan geleceği yorumlamayı ve ötelemeyi etkilemektedir. Bir başka bağlamdan öğretmen ve öğrencilerin benimsedikleri eğitim felsefesi yaklaşımları öğrenme-öğretme durumlarının tasarımını ve programın temel öğelerinin; niçin, ne, ne kadar ve nasıl(lığınının) teori ve uygulama düzeylerinin önem öncüllüğünün sıralamasını değiştirebilmektedir. Her felsefenin bilgiye, değere, öğrenmeye, öğretmeye ve insana dair yaklaşımları, çıkış ve kaynak noktaları birbirinden farklıdır.

Felsefe; gerçeği bir bütün olarak ele alıp inceler. Bu nedenden felsefe doğayı, toplumu oluşturan tüm değerleri bütünsel olarak kavrayıp bunu sistemleştirmeye çalışır. Bir bakıma felsefe gerçeğe tümüyle uğraşma, onu kavrama, yorumlama, sistemleştirme işi olarak düşünülebilir; çünkü evreni, doğayı, toplumu, insanı oluşturan tüm değerleri, kuramsal görüşleri ele alıp inceler (Sönmez,2002). Felsefe, düşünce üretmek, açık ve örtük olarak öğrenmeyi öğrenmek, problem çözmeye ilişkin öncüller ve sonuçlar üzerinde tartışmaktır.

Eğitim felsefesi; eğitim üzerine düşünmektir. Bu bağlamda ele aldığımızda eğitim durumu ile felsefe arasında sıkı bir ilişki vardır. Burada amaç her bir öğrenciye, önceden belirlenen istendik davranışlar kazandırmaktır. Eğitimde farklı felsefi yaklaşımlar vardır. Bunlar; idealizm, realizm, natüralizm, Marksizm, pragmatizm ve varoluşçuluk... gibi.

Bu yaklaşımları aslında birbirinden ayrı ve bağımsız düşünmek imkânsızdır diyebiliriz; çünkü bu yaklaşımların bütünü eğitim üzerine yoğunlaşmıştır. Hepsinin eğitime katkısı vardır. Çağımızda bireyi özgürleştirici anlamda varoluşçu felsefesinin eğitim üzerine etkisi daha fazla olmuştur. **Varoluşçulukta** merkezde "birey" vardır. Bu felsefi anlayışta "**bireyin bu dünyada yeri ve anlamı nedir?**" sorusu önemli bir yer edinmektedir. Çünkü bu felsefi yaklaşımda insanın varoluşu, kendini gerçekleştirme ya da gerçekleştirilememesi üzerine vurgu vardır. Varoluşçu filozof Marcel'de "**ben-sen bağı**" etkileşiminde **insanı özne ve nesne** olarak tanımlamıştır. Yine varoluşçu filozof Sartre, insanı gerçekleşmesi imkansız bir istek olan "Tanrılaşmak isteyen bir varlık olarak" tanımlamıştır. Yabancılaşma olgusuna karşı çıkan varoluşçu felsefe, hümanist bir düşünce olup, genel bir insan doğasını kabul etmeyen ve her insan için uygun olan ne ise, onun gerçekleşmesini hedeflemektedir. Bireyin, işlevselleşmesini veya araçsallaşmasını insanın doğasına ters gören varoluşçu felsefe, insanın seçme hakkını ve özgürlüğünü kullanmasını ve bundan da sorumlu olmasını ister.

Bireyin biricikliğini ve özgürlüğünü öne çıkaran varoluşçu felsefe, insan öznelliğinin önemini vurgularken, insanın düşünsel olanlar kadar estetiksel, ahlaksal ve duygusal ilgilerine de önem verir. Yeniliğin gücü olarak çocuğun değerli bir varlık olması itibarıyla boşa harcanmaması gerektiği, her yetişkinin ve çocuğun bu anlamda

sorumlu olduğu düşünülebilir. Öğretmenin işlevi, çocuğun ruhudaki değerli madeni açığa çıkararak ve onu değersiz şeylerden kurtararak ona ikinci bir doğum sağlamaktır. Bu yeniden uyanışı sağlamayı başarmak ise insan ilişkilerinin yarattığı güvene bağlıdır (Büyükdüvenci,1994, 61–62).

Realist eğitim felsefesine yön veren felsefi yaklaşım daimicilik ve esasiciliktir. Varolan her şeyin gerçek olduğunu asıl olanın maddede varlığını sürdürdüğünü ortaya koyan Aristotelesin fikirleri çerçevesinde şekillenmiştir. Nesnellik düşüncesini temel alarak bilginin kaynağının çevre olduğunu, bilgiyi elde etmek için bilimsel yöntemin kullanılması gereğini benimser. Toplumsal değerler korunur ve yeni kuşaklara aktarılır. İdealizm esasicilik felsefi yaklaşımına dayanmaktadır. İdealist eğitim felsefesi, bilginin kaynağının sezgisel düşüncelerde olduğunu gerçek bilginin akıl tarafından üretildiğini iyi, doğru, güzel gibi değerlerin mutlak olduğunu, okulun kültürel mirası oluşturan değerleri öğretmesi gerektiği üzerine odaklanmaktadır. Pragmatizm yararcılık J .Dewey tarafından şekillendirilen ilerlemecilik felsefi yaklaşımına dayana deneylerle yararlı sonuçların elde edileceğini savunur. Pragmatist eğitim felsefesi, bilginin yaşantı yoluyla ve bireysel özelliklere göre yapılandırıldığını benimser. Bu felsefi yaklaşımda eğitimin temel amacı yaşamın ta kendisinin önemli olduğu üzerine odaklanmaktadır.

Geleceğin öğretmeni olan her öğrenci yarınları yapılandırmaya rehberlik etmek amacıyla yarınlara felsefi anlayışlarını da bilmek durumundadır. Öğretmen adayları olan öğrencilerin eğitim felsefesi, öğrenme stratejileri ve öğrenme stillerine dair görüşleri nelerdir? Bu felsefi görüşlerinin ne derece farkındadırlar ya da bu felsefi görüşlerinin temel ilkelerini gerçekten bilebilmekte ve uygulayabilmekte midirler? Öğretmen adayı olan öğrencilerin felsefi yaklaşımlarına göre öğrenme-öğretim strateji, yöntem ve teknikleri nasıl sınıflanmaktadır? Geleceğin eğitim dünyasına rehberlik edebilecek olan öğretmen adayı öğrenciler statükocu mu yoksa deneyselciliği benimseye değişimci mi olacaklar bu yargıların cevapları aranmalıdır.

Felsefi yaklaşımlara dayalı olarak gelişen her eğitim felsefesinin kendi anlayışı ve ilkelerine göre eğitim-öğretim hedefleri, öğrenci, öğretmen, içerik, öğrenme-öğretme süreci-eğitim durumları ve ölçme ve değerlendirme kavramlarına ilişkin amaçları bulunur. Öğrencilerin ve öğretmenlerin felsefi yaklaşımları, öğrenme stratejileri ve öğrenme stilleri; derslere, konulara göre değişim gösterebilmektedir. Buna bağlı olarak öğrencilerin ve öğretmenlerin tutumlarında da değişiklikler gözlenebilir. Felsefe bir düşünme, öğrenme, keşfetme ve problem çözme etkinliği olmakla birlikte aynı zamanda bir yaşama tarzıdır. Geçmişte, günümüzde ve gelecekte öğretmenlerin (öğretmen adayı öğrencilerin) bu yaşam tarzı, öğrenme-öğretme süreçlerine olumlu mu yoksa olumsuz mu yansıyabilecek?

Öğrenmeyi öğrenmenin kapsam alanı ve temel ilkesi, öğrenme stratejisi ve öğrenme stillerini kapsamasıdır. Bilgi ve teknoloji çağında her şey eş zamanlı ve eş güdümlü bir şekilde çok hızlı gelişim ve değişim kat etmektedir. Bireyin postmodern çağın düşünüşünü, felsefesini anlayabilmesi, teknolojik aygıtlarının ve bilginin okuyarını olabilmesi için daha önceki niteliklerinden farklı niteliklerle donanımı gerekmektedir. Çünkü bu çağ imgelerin, göstergelerin hükümlerini ilan ettiği bir sanal ve gerçek şölende, bilgi üretildiğinden daha çabuk tüketilmekte ve eskitilmektedir. Birey olan öğretmen, öğrenme ve düşünme yollarını bilip uygulayabilme, sorunu çoklu bağlamsal yönlerden çözebilmek için araştırma-inceleme yapabilmeli, bilgiyi yapıcı, yaratıcı, eleştirel biçimde yorumlayabilmeli ve kullanabilmelidir.

Öğretmen adayı olan öğrenciler Eğitim Fakültelerinde ayrı bir ders olarak eğitim felsefesi derslerini derinlemesine almamalarına rağmen kendi buldukları çevrelerinden, akran gruplarından, hocalarından, diğer derslerdeki eğitim felsefeleri ile ilgili temel kavram ve konulardan hem kendi yaşamlarına ilişkin ve hem de öğrenme-öğretme süreçlerine, stratejilerine, stillerine ve dolayısıyla öğrenme durumlarına ilişkin bazı bilgi, beceri, tutum ve görüşler geliştirmektedirler.

Öğretmenler adayı olan öğrencilerin eğitim hakkındaki görüş ve inanışları sundukları eğitimin de belirleyicisidir. Tüm Türkiye’de tek bir eğitim programı istenmesine rağmen sınıflarda bu program farklı uygulanmaktadır. Öğretme ortamına sunulan her şey öğretmenin bilgisi, becerisi, görüşleri ve inanışları çerçevesinde gerçekleşir. Sınıflardaki farklılığı öğretmen yaratır. Öğretmenlerin bilinçli olarak bir eğitim felsefesi çerçevesinde eğitim verdikleri söylenemez ancak her öğretmenin eğitim ve öğretime bir bakış açısı vardır. Öğretmenin bakış açısı ve inançları sınıf içindeki öğretimi etkiler. Öğretmenin amaçları belirlemesinde, öğrenme- öğretime ortamının düzenlenmesinde ve değerlendirilme yöntemini seçmede bu görüş ve inançlarından oluşan felsefe öğretmene kaynaklık eder (Ediger, 2000; Akt: Doğanay, Sarı,2003).

Geleceğin öğretmenin çağımızın bilgi ve teknoloji okuryazarlığını bilmesi, uygulayabilmesi ve yeni paradigmalara üretebilmesi için felsefeyi, eğitim felsefesinin yaklaşımlarını, ilkelerini, uygulamalarını ve onun doğurgularını kestirebilme bilgi, beceri ve tutumuna sahip olma zorunluluğu ve görevi vardır.

Kötü öğrencilerin iyi öğrencilerden farkının ön öğrenmelerindeki ve bilişsel strateji kullanımlarındaki farklılıklar olduğu saptanmıştır (Jones, Palincsar, Ogle, Carr,1987). Usta öğrenciler bilgiyi usta olmayanlardan daha hızlı işlemektedirler (Lesgold,1986). Bilişsel stratejiler öğrenilebilir ve öğretilir. Yetiştirme ile daha iyi öğrenen olunabilir (Weinstein ve Mayer, 1986). Öğrenciler kendi öğrenme stratejilerini tanımlamaları, kendi öğrenme yollarının farkındalıkçı güvenliğini hissetmeleri durumda problemlere karşı meydan okumalarını kuvvetlendirici olumlu bir akademik benlik ve tutum geliştirebileceklerdir. Çünkü araştırmalar öğrenme stillerinin genelde öğrenme sürecini önemli ölçüde etkilediğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle öğretim sürecindeki düzenlemelerin öğretim stilleri dikkate alınarak yapılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Fakat öğrenme-öğretim sürecini ve ortamını düzenleyebilecek kuramsal ve uygulamalı eğitim felsefelerinin ilke ve anlayışlarını bilmek gerekmektedir.

Öğrenme stratejilerinin temel işlevi, öğrencilerin öğrenmelerini denetlemelerini ve yönlendirmelerini sağlamaktır. Öğrenciler, her **öğrenme** konusu ya da durumu için farklı öğrenme **stratejileri** kullanabilirler. Bu da **öğrenme** stratejilerinin çeşitlendirilebilir ve gerektiğinde değiştirilebilir nitelikte olduklarını gösterir. Değişik öğrenme stratejilerini kullanabilen ve yeni **öğrenme stratejileri** geliştirebilen öğrencilerin, kendi kendilerine ve etkili öğrenmeyi gerçekleştirebildiklerini söyleyebilir(Özer, 1993). **Öğrenme stratejileri**, **öğrenme** stilleriyle ilgili olduğu gibi, değişik biçimlerde sınıflandırılıp incelenmiştir. Fakat öğrenme stratejileri ve öğrenme stillerinin eğitim felsefeleriyle karşılaştırılmasına rastlanamamıştır. Öğrenme stillerinde olduğu gibi öğrenme stratejileri konusunda da bazı araştırmacılar tarafından (Gagne, 1977; Gagne ve Glaser, 1987; O’Mallery ve Chamot, 1990; Weinstein ve Mayer,1986; Sternberg, Robert, 1997; Dunn ve Dunn,1992; Kolb, D.A.1984; McCarty ve arkadaşları, 1983; 1987). çok çeşitli sınıflamalar yapılmıştır. Biz bu araştırmada öğrenme stratejileri

olarak belirlenen, yineleme stratejileri, anlamlandırma stratejileri, örgütlenme stratejileri, anlamayı izleme stratejileri ve duyuşsal stratejileri üzerinde duracağız.

Günümüzde önemli olan bilişim ve iletişim çağının aygıtlarını kullanabilecek modern bir ya da birçok eğitim felsefesi anlayışlarıyla öğrencilere öğrenme-öğretme sürecinde fırsatların sağlanmasıdır. Bu bağlamda öğretmen adayı olan öğrenciler, hangi eğitim felsefelerini benimsemektedirler? ve bunları nasıl bir öğrenme stratejileri ile bağdaştırmaktadırlar? Çağdaş anlamada öğrenme-öğretme sürecinde öğretmenin rolü, öğrencinin bilgiyi anlamlandırmasına, keşfetmesine ve onu özümsemesine yardımcı olmaktır. Öğrencinin öğrenmeyi öğrenmesini kolaylaştırmak, anlamı kedisine buldurmak, anlamdaki derin hissedişini ve deneyim sürecini derinlemesine yaşamasını sağlamak için aktif bir süreçlemeye, rahatlatılmış bir uyanıklılığa daldırmak ve sevk etmek gerekliliği vardır.

Öğrenmeyi yaratıcı bir etkinlik olarak gören hangi felsefi yaklaşımları öğrenciler ne derece bilmekte, ya da benimsemektedirler? Öğrenciler yeni bir şey öğrendiğinde dünyayı, kendi zihinsel etkinliğini yeniden yapılandırabilmekte midirler? Öğrendiği her şey öğrencinin, eğitim anlayışındaki felsefi dünyası, yaklaşımı ile öğrenme strateji ve stillerini nasıl etkilemektedir? Bilişim ve iletişimdeki teknolojik malzemeyi kullanabilme stratejisini ne derecede öğrenebilmektedir? Öğrenci, kendisine yansıtılan ve sunulan bilgi uzayındaki bombardımanı hangi felsefeyle ve nasıl bir öğrenme stratejisiyle öğrenebilmekte? Veya içeriği basit bir şekilde düşünerek kopyalayıcı felsefi yaklaşımla mı öğrenebilmektedir? Ya da kendine özgü eşsiz dünya görüşüyle yapılandırmacı, yaratıcı ve aynı zamanda da bilgi uzayındaki ve bombardımanındaki bilgilerin bilimsel olup olmadıklarına septik ve varoluşçu bir felsefeye dayalı öğrenme stratejisi ve öğrenme stilleriyle mi yaklaşmaktadır?

Bu araştırmanın genel amacı öğrencilerin benimsedikleri eğitim felsefesi yaklaşımları ile kullandıkları öğrenme strateji ve sahip oldukları öğrenme stillerinin karşılaştırılmasını irdelemektir ve aralarındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır. Bu genel amaçlar doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır.

1. Öğrenciler, hangi eğitim felsefelerini benimsemektedirler?
2. Öğrenciler, benimsedikleri eğitim felsefelerine göre hangi öğrenme stillerini kullanmaktadırlar?
3. Öğrenciler, benimsedikleri eğitim felsefelerine göre hangi öğrenme stratejilerini kullanmaktadırlar?
4. Öğrenciler, sahip oldukları öğrenme stillerine göre hangi öğrenme stratejilerini kullanmaktadırlar?

Yöntem

Araştırma Modeli: Öğrencilerin benimsedikleri eğitim felsefeleri ile kullandıkları öğrenme stratejisi ve stilleri arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlayan bu araştırma tekil ve ilişkiyel tarama modellerinden yararlanarak tasarlanmıştır (Karasar, 1998, 79-81). Tekil tarama modeli, benimsenen eğitim felsefeleri ile kullanılan öğrenme strateji ve tercih edilen öğrenme stillerinin betimlenmesine dönük olarak kullanılmıştır. Bu bağlamda araştırmanın örneklem kümesi olan Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim, Sınıf, Sosyal Okul Öncesi Ve Fen Bilgisi Öğretmenliği ile Teknik Eğitim Fakültesi Mobilya Bölümü öğrencilerinin benimsedikleri eğitim felsefeleri, "Felsefi Tercih Değerlendirme Formu" (FTDF) (Philosophy Preference Assessment)" ile

kullandıkları öğrenme stratejileri “ öğrenme stratejilerini belirleme ölçeği” ve tercih ettikleri öğrenme stilleri “öğrenme stilleri envanteri” ile elde edilen verilerle betimlenmeye çalışılmıştır. İlişkisel tarama modeli ise benimsenen eğitim felsefeleri ile kullanılan öğrenme strateji ve tercih edilen öğrenme stilleri arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik olarak kullanılmıştır. Bunun için de öğrencilere uygulanan “Felsefi Tercih Değerlendirme Formu” ile “ öğrenme stratejilerini belirleme ölçeği” ve “öğrenme stilleri envanter”inden elde edilen bilgiler birbirleri ile ilişkilendirilmiştir.

Evren ve örneklem: Araştırmanın çalışma evreni 2005–2006 öğretim yılında Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinden oluşmaktadır. Çalışma grubunu Resim, Sosyal Bilgiler, Fen Bilgisi, Sınıf Öğretmenliği ve Mobilya ve Dekorasyon Öğretmenliği Bölümü 2.Sınıf öğrencileri ile 4. Sınıf Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencileri oluşturmaktadır.

Çizelge 1. Araştırmanın Örneklemi

	Bölüm	Sayı	Yüzde
1	Sınıf	36	14.2
2	Okulöncesi	27	10.6
3	Resim	28	11.0
4	Sosyal	76	29.9
5	Mobilya	50	19.7
6	Fenbilgisi	37	14.6
	Toplam	254	100.0

Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sayısı % 14,2’si Sınıf Öğretmenliği, %10,6’sı Okul Öncesi Öğretmenliği, %11,0’i Resim Öğretmenliği, %29,9’u Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, %19,7’si Mobilya Ve Dekorasyon Öğretmenliği, %14,6’sı Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümünden olmak üzere toplam N=254 öğrencidir.

Çizelge 2. Deneklerin Cinsiyet Dağılımı

		Sayı	Yüzde
1	kız	112	44.1
2	erkek	142	55.9
	Toplam	254	100.0

Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin % 44,1’i kız, %55,9’u ise erkektir.

Çizelge 3. Öğrenme Stratejisini Kimlerden Öğrendiği

		Sayı	Yüzde
1	öğretmen	64	25.2
2	arkadaş	1	4
3	rehber	2	8
4	kitap...	5	2.0
5	anne-baba	16	6.3
6	kendi	39	15.4
7	dershane	3	1.2
8	birilerinden	1	4
9	hepsinden	123	48.4
	Toplam	254	100.0

Örneklemi oluşturan öğrencilerin öğrenme stratejilerini kimlerden öğrendiklerine ilişkin soruya verdikleri cevaplarda %25,2’sinin öğretmeninden,

%15,4'ü kendi kendine, % 6,3'ü anne ve babasından, % 2,0'si kitaptan, % 1,2'si dershaneden ve % 48,4' ü ise bunların hepsinden birlikte öğrendiklerini açıklamışlardır.

Çizelge 4. Deneklerin Öğrenim Gördükleri Lise Türü

	Sayı	Yüzde	
1	düz lise	123	48.4
2	mesleki lise	23	9.1
3	anadolu lisesi	89	35.0
4	diğer liseler	19	7.5
	Toplam	254	100.0

Örnekleme oluşturan öğrencilerin % 48,4'ü düz lise, %35,0'i Anadolu lisesi, % 9,1'i meslek lisesi, %7,5'i ise diğer liselerden mezun oldukları belirlenmiştir. Öğrencilerin ağırlık olarak düz lise ve Anadolu Lisesi mezunu oldukları görülmektedir.

Verilerin Toplaması: Araştırmanın belirlenen amacına ulaşması için gerekli "Kişisel Bilgiler", "Felsefi Tercih Değerlendirme Formu" ile " Öğrenme Stratejilerini Belirleme Ölçeği" ve "Öğrenme Stilleri Envanter"inden oluşan bilgi toplama araçları kullanılmıştır.

Bilgi Toplama Aracı Olarak Felsefi Tercih Değerlendirme Formu; Bu araştırmada veriler, Wiles ve Bondi (1993, 80) tarafından geliştirilen Doğanay ve Sarı (2003) tarafından Türkçe'ye çevrilmiş geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış liket tipi beş derecelendirmeli 40 maddeden oluşan "Felsefi Tercih Değerlendirme Formu" (FTDF) (Philosophy Preference Assesment) kullanılarak toplanmıştır. Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları çerçevesinde, iç tutarlık katsayısı hesaplanmış ve Cronbach alfa değerinin ise .81 olduğu görülmüştür. Ölçeğin iki yarısının tutarlığını incelemek amacıyla yapılan test yarı test analizinde ise, ilk yarıya ait alfa değerinin. 63, ikinci yarıya ait alfa değerinin ise. 74 olduğu görülmüştür. Guttman Split-half değeri ise. 74 olarak hesaplanmıştır. Yine bu araştırma için yapılan iç tutarlılık- güvenilirlik açısından katsayısı hesaplanmış ve Cronbach alfa değerinin .76 olduğu saptanmıştır. Bu değerler dikkate alındığında, ölçeğin iç tutarlılık gösterdiği ve öğretmenlerin felsefi eğilimlerini belirlemede rahatlıkla kullanılabileceği söylenebilir. Formdaki 6, 8, 10, 13, 15, 31, 34 ve 37. maddeler daimicilik; 9, 11, 19, 21, 24, 27, 29 ve 33. maddeler idealizm; 4, 7, 12, 20, 22, 23, 26 ve 28. maddeler realizm; 2, 3, 14, 17, 25, 35, 39 ve 40. maddeler deneyselcilik; 1, 5, 16, 18, 30, 32, 36 ve 38. maddeler de varoluşçu felsefeye ilişkin maddelerdir.

Bilgi Toplama Aracı Olarak Öğrenme Stilleri Envanteri; Ülkemizde ve diğer bir çok ülkede birçok araştırmada kullanılan Kolb (1985) tarafından geliştirilmiş, Aşkar ve Akkoyunlu (1993) tarafından Türkçeye çevrilmiş, geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış olan 12 maddelik "Kolb Öğrenme Stilleri Envanteri" kullanılmıştır. Envanter her birinde dörder tane seçenek bulunan on iki öğrenme durumunu kapsamaktadır. Her bir durum için "en uygun olan 4, ikinci uygun olan 3, üçüncü uygun olan 2, en az uygun olan 1" biçiminde cevaplar olan dörtlü bir derecelendirme ölçeği bulunmaktadır. Öğrenme stili envanterinde dört öğrenme biçimi-stili bulunmaktadır. Bunlar: Somut Yaşantı(SY) (Concrete Experience), Yansıtıcı Gözlem(YG) (Reflective Observation), Soyut Kavramsallaştırma(SK) (Abstract Conceptualization) ve Aktif Yaşantı (AY) (Active Experience)'dir.

Bilgi Toplama Aracı Olarak Öğrenme Stratejileri Belirleme Ölçeği; Öğrenme stratejilerinin sınıflandırılmasında en çok kullanılan Weinstein ve Mayer

(1988) tarafından yapılan sınıflandırma temel alınarak belirlenmiştir. Bu sınıflandırmaya göre öğrenme stratejileri yineleme, örgütleme, anlamlandırma, anlamayı izleme ve duyuşsal stratejiler başlıkları altında düzenlenmiştir. Bu ölçeğin Güven(20004) tarafından güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları yapılmıştır. Bu ölçek, yineleme stratejileri ile ilgili 6 madde, anlamlandırma ile ilgili 11 madde, örgütleme ile ilgili 7 madde, anlamayı izleme ile ilgili 9 madde ve duyuşsal stratejilerle ilgili 6 madde olmak üzere toplam 39 sorudan oluşmuştur. Bu maddeler “bana tamamen uygun”, bana oldukça uygun”, “bana biraz uygun” “bana pek uygun değil”, ve “bana hiç uygun değil” biçiminde derecelendirilmiştir. Ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .90 olarak bulunmuştur. Ayrıca bu araştırma için yine ölçeğin güvenilirlik çalışmaları çerçevesinde, iç tutarlık katsayısı hesaplanmış ve Cronbach alfa değerinin ise .93 olduğu saptanmıştır. Guttman Split-half değeri ise. 89 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Çözümlemesi: Öğrencilerin beşli bir derecelendirme üzerinden “**Felsefi Tercih Değerlendirme Formu**”undaki **daimicilik, idealizm, realizm, deneyselcilik ve varoluşçu** felsefeye ilişkin maddelere verdikleri yanıtlar toplanarak her bir eğitim felsefesinin toplam puanı ve aritmetik ortalaması hesaplanmıştır. Buna göre en yüksek ortalamaya sahip eğitim felsefesi öğretmenlerin ilk tercihleri olarak kabul edilmiş ve değerlendirmeler de bunun üzerinden yapılmıştır.

Öğrenme stratejilerini belirleme ölçeğinde olumlu olarak düzenlenmiş 38 maddenin her biri için, bana tamamen uygun seçeneğine 5, bana oldukça uygun seçeneğine 4, bana biraz uygun seçeneğine 3, bana pek uygun değil seçeneğine 2, bana hiç uygun değil seçeneğine 1 puan verilmiş, olumsuz madde olan 34 madde için ise tam tersi bir puanlama yoluna gidilmiştir.

Öğrenme Stilleri Envanteri’ne ilişkin verilerin işlenişinde ise öncelikle her bir öğrencinin envanterdeki 12 maddeye ilişkin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü seçeneklerine verdikleri değerler (4,3,2,1) toplanmıştır. Öğrencilerden elde edilen 12 maddeye ilişkin dört toplam puana yönelik olarak, üçüncü seçeneklerin toplam puanından birinci seçeneğin toplam puanının çıkarılması ve dördüncü seçeneğin toplam puanından ikinci seçeneğin toplam puanının çıkarılması biçiminde iki değer elde edilmiştir. Elde edilen bu değerler Kolb(1985) Yaşantısal Öğrenme Kuramına göre düzenlenmiş bir grafik üzerine yerleştirilmiştir. Bu yerleştirme işlemi seçenekleri formüleştirerek şu şekilde gösterebiliriz. Birinci seçenek a, ikinci seçenek b, üçüncü seçenek c, dördüncü seçenek d ise $c-a=$ dikey eksen üzerindeki sayıları, $d-b=$ yatay eksen üzerindeki sayıları göstermektedir. Bu sayılar hangi alan üzerinde çakışıyorsa öğrenme stili olarak o alan tercih edilmiş olmaktadır. Bu bağlamda her bir öğrenme stiline bir rakam verilerek öğrencilerin öğrenme stilleri bilgisayara girilmiştir. Sonuçta kişisel bilgiler, benimsenen eğitim felsefesi, öğrenme stratejileri ve öğrenme stilleri ile ilgili tüm veriler çözümleme yapmak amacıyla bir dosyada toplanmıştır.

Öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejilerinin belirlenmesinde “aritmetik ortalama ve “standart sapma” kullanılmıştır. Öğrenme stilleri ile öğrenme stratejileri arasında“ ilişki olup olmadığını belirlemek için t-testi ve tek yönlü varyans çözümlerinden yararlanılmıştır. Karşılaştırmaların farklılığının kaynağını bulmak için ise “Tukey HSD Testi”nden yararlanılmıştır.

Bulgular

Araştırmanın amaçları doğrultusunda öğrencilerin benimsedikleri eğitim felsefesi yaklaşımları, kullandıkları öğrenme stratejileri, tercih ettikleri öğrenme

stillerin öncelikle genel dağılımları daha sonra ise bölümlere, cinsiyete göre istatistik dağılımlarına yer verilmiştir. Benimsenen eğitim felsefelerine göre kullanılan öğrenme stratejisi ve tercih edilen öğrenme stilleri karşılaştırılmıştır. Ayrıca öğrencilerin tercih ettikleri öğrenme stillerine göre kullandıkları öğrenme stratejilerinin karşılaştırılmasına yer verilmiştir. Bununla birlikte çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılması yapılmıştır. Aralarında anlamlı farkın olup olmadığına yer verilmiştir.

1. Öğrencilerin Eğitim Felsefeleri Tercihlerine İlişkin Bulgular

Cizelge 5. Öğrencilerin Eğitim Felsefeleri Tercihlerinin Dağılımı

		Sayı	Yüzde (%)
1,00	Daimicilik	24	9,4
2,00	İdealizm	16	6,3
3,00	Realizm	42	16,5
4,00	Deneyselelik	146	57,5
5,00	Varoluşçuluk	26	10,2
	Toplam	254	100,0

Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ndeki öğrencilerinin %57.5'i deneyseleliği, %16.5'i, realizmi, % 10.2'si varoluşçuluğu, % 9.4'ü daimiciliği, %6.3'ü idealizmi benimsediği görülmüştür. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun deneyseleli felsefeyi benimsediği açıkça görülmektedir.

Cizelge 6. Cinsiyetlerine Göre Öğrencilerin Eğitim Felsefeleri Tercihlerinin Dağılımı.

		EĞİTİM FELSEFELERİ					
		Daimicilik	İdealizm	Realizm	Deneyseleli	Varoluşçu	Toplam
Kız	N	6	7	18	66	15	112
	%	5,4%	6,3%	16,1%	58,9%	13,4%	100,0%
Erkek	N	18	9	24	80	11	142
	%	12,7%	6,3%	16,9%	56,3%	7,7%	100,0%
Toplam	N	24	16	42	146	26	254
	%	9,4%	6,3%	16,5%	57,5%	10,2%	100,0%

Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesindeki öğrencilerinin cinsiyetlerine göre benimsedikleri eğitim felsefeleri incelendiğinde, erkeklerin % 56,3'ü, (N=80), bayanların %58,9'u (N=66) deneyseleli eğitim felsefesini benimsediklerini ifade etmişlerdir. Kızların % 16,1'i (N=18) realist eğitim felsefesini, %13,4'ü (N=15) varoluşçu eğitim felsefesini, %6,3'ü (N=7) idealist eğitim felsefesini, %5,4'ü (N=6) daimici eğitim felsefesini benimsediklerini belirtmişlerdir. Erkek öğrencilerin %12,7'si (N=6) daimici, %6,3 (N=9) idealist, %56,3'ü (N=80) deneyseleli, %7,7'si (N=11) varoluşçu eğitim felsefelerini benimsediklerini işaretlemişlerdir. Bu verilerden hareketle erkek ve kız öğrencilerin büyük çoğunluğunun deneyseleli eğitim felsefesini benimsedikleri görülmektedir.

Çizelge 7. Bölümlere Göre Öğrencilerin Eğitim Felsefeleri Tercihlerinin Dağılımı

		Eğitim Felsefeleri					
BÖLÜM		Daimici	İdealist	Realist	Deneyselci	Varoluşçuk	Toplam
sınıf	N	3	3	8	17	5	36
	%	8,3%	8,3%	22,2%	47,2%	13,9%	100,0%
okulöncesi	N	1		5	20	1	27
	%	3,7%		18,5%	74,1%	3,7%	100,0%
resim	N	2	3	6	15	2	28
	%	7,1%	10,7%	21,4%	53,6%	7,1%	100,0%
sosyal	N	4	6	17	41	8	76
	%	5,3%	7,9%	22,4%	53,9%	10,5%	100,0%
mobilya	N	14	1	4	27	4	50
	%	28,0%	2,0%	8,0%	54,0%	8,0%	100,0%
fenbilgisi	N		3	2	26	6	37
	%		8,1%	5,4%	70,3%	16,2%	100,0%
Toplam	N	24	16	42	146	26	254
	%	9,4%	6,3%	16,5%	57,5%	10,2%	100,0%

Tablo incelendiğinde, Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin % 47,2'si, Okul Öncesi Öğretmenliği öğrencilerinin % 74,1'i, Resim Öğretmenliği Öğrencilerinin % 53,6'sı, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Öğrencilerinin % 53,9'u, Mobilya Ve Dekorasyon Öğretmenliği Öğrencilerinin % 54,0'ü, Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencilerinin % 70,3'ü, gibi büyük çoğunluğu **deneyselcilik** eğitim felsefesini benimsediklerini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin %22,2'si, Resim Öğretmenliği Öğrencilerinin %21,4'ü, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği öğrencilerinin % 22,4'ü realist eğitim felsefesini benimsediklerini vurgulamışlardır. Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencileri ise deneyselcilik eğitim felsefesinden sonra en çok varoluşçu eğitim felsefesini %16,2 oranında benimsediklerini açıklamışlardır. Bu verilerden hareketle öğrencilerin büyük çoğunluğunun öncelikle deneyselcilik eğitim felsefesini daha sonra ise realizm ve varoluşçu eğitim felsefelerini benimsedikleri ifade edilebilir.

Çizelge 8. Bölümlere Göre Öğrencilerin Eğitim Felsefeleri Tercihlerinin Arasındaki Farkların ANOVA Sonuçları

		Kareler toplamı	df	Kareler ortalaması	F	Sig.
daimici	Gruplararası	819.658	5	163.932	7.958	.000
	Grup içi	5108.456	248	20.599		
	Toplam	5928.114	253			
idealist	Gruplararası	143.371	5	28.674	1.992	.080
	Grup içi	3570.708	248	14.398		
	Toplam	3714.079	253			
realist	Gruplararası	139.370	5	27.874	.982	.429
	Grup içi	7037.185	248	28.376		
	Toplam	7176.555	253			
deneyselci	Gruplararası	311.996	5	62.399	2.505	.031
	Grup içi	6177.421	248	24.909		
	Toplam	6489.417	253			
varoluşçu	Gruplararası	189.692	5	37.938	1.626	.154
	Grup içi	5785.540	248	23.329		
	Toplam	5975.232	253			

Duman ve Ulubey (2006) tarafından yapılan üniversite öğrencilerinin benimsedikleri eğitim felsefeleri ile ilgili araştırmalarında öğretmen adayı öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun deneyselci felsefeyi benimsediği saptanmıştır. Livingston ve McClain'in (1995) ve Doğanay ve Sarı'nın (2003) yaptıkları araştırmalarda deneyselci eğitim felsefesinin daha çok benimsendiğine dair benzer bulgulara rastlanmıştır.

Çizelgeyi incelediğimizde öğrencilerin bölümlere göre benimsedikleri eğitim felsefeleri arasındaki daimici ve deneyselci eğitim felsefelerini tercih etmeleri bakımından anlamlı farklar saptanmıştır. Bu anlamlı farkın kaynağını belirlemek için yapılan Scheffé testinde Mobilya ve Dekorasyon Bölümü lehine anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. Diğer bölümler arasında anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir.

1. Öğrencilerin Kullandıkları Öğrenme Stratejilerine İlişkin Bulgular

Çizelge 9 Öğrencilerin Kullandıkları Öğrenme Stratejileri

	N	Aritmetik Ortalama(X)	Standart Sapma(SS)
yenileme	254	18.79	5.16
anlama	254	35.10	11.88
örgütlenme	254	21.07	5.45
izleme	254	28.47	8.14
duyuşsal	254	18.62	4.24

Çizelgede görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan Muğla üniversitesi eğitim fakültesi öğrencilerinin öğrenme stratejilerinin alt ölçeklerinde farklı puan ortalamalarına sahip olmaktadır. Bu bulgulara göre örneklem grubundaki eğitim fakültesi öğrencileri anlamlandırma stratejileri alt ölçeğinde 35,10 puan ortalaması ile en yüksek puanı ve bu puandan sonraki en yüksek puanı ise anlamayı izleme stratejileri alt ölçeğinde 28,47 ortalama puanı elde etmişlerdir. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin anlama ve anlamayı izleme stratejilerinden sonra en çok kullandıkları stratejiler, örgütlenme stratejileridir. Öğrenciler, örgütlenme stratejileri alt ölçeğinde 21,07 puan elde etmişlerdir. Öğrenciler anlama, izleme ve örgütlenme stratejilerinden sonra ise yineleme

stratejileri alt ölçeğinden 18,79 ve duyuşsal stratejiler alt ölçeğinden ise 18,62 puan ortalamalarını elde etmişlerdir. Bu bulgulara dayalı olarak örneklem grubunu oluşturan üniversite öğrencilerinin anlamlandırma stratejilerini ve anlamayı izleme stratejilerini diğer stratejilere göre daha çok kullandıklarını ama bu stratejilerden sonra ise örgütlenme stratejisini kullanırken yineleme ve duyuşsal stratejileri ise daha az kullandıklarını söyleyebiliriz.

Bu bulgular Güven, Talu, Weinstein ve Mayer tarafından yapılan araştırma bulguları tarafından desteklenmektedir. Güven'in (2004) araştırmasında ortaöğretim öğrencilerinin en çok anlamlandırma ve anlamayı izleme stratejilerini kullandıkları belirlenmiştir. Talu'nun (1997) araştırmasında da lise öğrencilerinin en çok anlama stratejilerini kullandıkları saptanmıştır. Weinstein ve Mayerin (1979) çalışmasında da anlamlandırma stratejilerinin yüksek lisans ve lisans ve lise öğrencileri tarafından sıklıkla kullanıldığı ortaya konmuştur.

Sonuç olarak örneklem grubundaki üniversite öğrencilerinin en çok anlama ve anlamayı izleme stratejilerini kullandıkları söylenebilir. **Öğrencilerin anlama stratejileri (zihinsel imge oluşturma, kendi kelimelerine göre anlatma ve anlamlandırma, özetleme, benzetim, not alma, soru sorma ve soruları yanıtlama gibi)** sayesinde öğrenmeyi amaçladıkları yeni bilgi birimleri arasında ilişki kurarak daha önceki öğrendikleriyle bütünleştirerek ve ayrıntı saptayarak anlamlı öğrenmeyi gerçekleştirebildikleri söylenebilir. Ayrıca anlamayı izleme stratejilerini kullanarak öğrenci, öğrenmedeki anlamaya hazırlanmayı, izlemeyi, yönlendirmeyi yapar. Öğrenme etkinliğinin amacını, bu amaca ulama durumunu ve amaçlara ulaşmada kullandığı stratejileri belirler, değerlendirir ve denetler.

Çizelge 10 incelendiğinde, Örneklem grubundaki Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin %27'si (N=10) anlama stratejisini, % 22,2'si yineleme ve anlamayı izleme stratejilerini, %19,4'ü duyuşsal stratejiyi, % 8,3'ü ise örgütlemem stratejisini kullandıkları görülmektedir. Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin % 33,3'ü hem yineleme ve hem örgütlenme stratejilerini, Resim Öğretmenliği öğrencilerinin % 35,7'si yineleme ve %25,0'i izleme stratejilerini, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği öğrencilerinin % 27,6'sı hem yineleme ve hem anlama stratejilerini, Mobilya ve Dekorasyon Öğretmenliği öğrencilerinin %42,0'si örgütlenme stratejisini ve Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencilerinin %40,5'i yineleme stratejilerini diğer öğrenme stratejilerine göre daha yüksek oranda kullandıkları görülmektedir. Özetle örneklem grubunu oluşturan Eğitim Fakültesi öğrencileri daha çok yineleme ve anlama stratejilerini kullanmaktadırlar. Öğrencilerin diğer stratejilere göre daha az oranda örgütlenme stratejilerini kullandıkları görülmektedir. Yalnızca Mobilya ve Dekorasyon Öğretmenliği öğrencilerinin örgütlenme stratejilerini daha yüksek oranda kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 10. Bölümlere Göre Öğrencilerin Kullandıkları Öğrenme Stratejilerinin Dağılımı

BÖLÜM		Öğrenme Stratejileri					Toplam
		yenileme	anlama	örgütlenme	izleme	duyuşsal	
sınıf	N	8	10	3	8	7	36
	%	22,2%	27,8%	8,3%	22,2%	19,4%	100,0%
okulöncesi	N	9	6		9	3	27
	%	33,3%	22,2%		33,3%	11,1%	100,0%
resim	N	10	4	3	7	4	28
	%	35,7%	14,3%	10,7%	25,0%	14,3%	100,0%
sosyal	N	21	21	7	16	11	76
	%	27,6%	27,6%	9,2%	21,1%	14,5%	100,0%
mobilya	N	11	3	21	4	11	50
	%	22,0%	6,0%	42,0%	8,0%	22,0%	100,0%
fenbilgisi	N	15	5	7	1	9	37
	%	40,5%	13,5%	18,9%	2,7%	24,3%	100,0%
Toplam	N	74	49	41	45	45	254
	%	29,1%	19,3%	16,1%	17,7%	17,7%	100,0%

Bölümlere göre öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejilerinin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelendiğinde üniversite öğrencilerinin bölümlere göre öğrenme stratejilerine ilişkin alt ölçeklerden farklı puan ortalamaları elde ettikleri görülmektedir. Resim Öğretmenliği öğrencileri yineleme ve anlamayı izleme ve duyuşsal, Sosyal Bilimler Öğretmenliği öğrencileri anlama ve duyuşsal, Sınıf Öğretmenliği öğrencileri örgütlenme, stratejileri alt ölçeğinden en yüksek puan ortalamalarını elde etmişlerdir. Puan ortalamaları arasındaki farkların kaynağını bulmak için ANOVA istatistik analizlerine bakılmıştır.

Çizelge 11. Bölümlere Göre Öğrencilerin Kullandıkları Öğrenme Stratejileri Arasındaki Farkların ANOVA Sonuçları

		Kareler toplamı	df	Kareler ortalaması	F	Sig.
yenileme	Gruplarası	3059.985	5	611.997	41.101	.000
	Grup içi	3692.774	248	14.890		
	Toplam	6752.760	253			
anlamlan	Gruplarası	16831.292	5	3366.258	44.108	.000
	Grup içi	18926.838	248	76.318		
	Toplam	35758.130	253			
örgütlem	Gruplarası	1610.541	5	322.108	13.503	.000
	Grup içi	5915.884	248	23.854		
	Toplam	7526.425	253			
izleme	Gruplarası	10299.237	5	2059.847	78.711	.000
	Grup içi	6490.070	248	26.170		
	Toplam	16789.307	253			
duyuşsal	Gruplarası	1911.912	5	382.382	35.951	.000
	Grup içi	2637.805	248	10.636		
	Toplam	4549.717	253			

Çizelgeyi incelediğimizde öğrencilerin bölümlere göre kullandıkları öğrenme stratejilerini arasındaki yineleme anlamlandırma, örgütleme, anlamayı izleme ve duyuşsal stratejileri kullanma bakımlarından diğer bölümlerle Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencileri ile Mobilya Ve Dekorasyon Bölümü öğrencileri arasında anlamlı farklar bulunmuştur. Bu anlamlı farkın kaynağını belirlemek için yapılan Scheffe testinde Sınıf Öğretmenliği, Okulöncesi Öğretmenliği, Resim Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmeliği öğrencileri lehine anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. Diğer bölümlerin kendi aralarında anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir.

Çizelge 12.Cinsiyetlerine Göre Öğrencilerin Öğrenme Stratejilerini Kullanma Durumları Ve Arasındaki Farklar

	Cinsiyet	N	Aritmetik Ortalama (X)	Standart Sapma (SS)	t Değeri (t)	Serbestlik Derecesi (S.d.)	Anlamlılık Düzeyi (P)
yeneleme	kız	112	19.89	4.82	3.04	252	.003
	erkek	142	17.93	5.27			
anlama	kız	112	37.68	8.95	3.12	252	.002
	erkek	142	33.07	13.45			
örgütleme	kız	112	21.88	5.54	2.10	252	.036
	erkek	142	20.44	5.31			
izleme	kız	112	30.24	7.26	3.12	252	.002
	erkek	142	27.07	8.54			
duyuşsal	kız	112	19.50	3.93	3.00	252	.003
	erkek	142	17.92	4.35			

Çizelge incelendiğinde kız ve erkek öğrencilerin öğrenme stratejilerine ilişkin farklı alt ölçeklerden birbirinden farklı puan ortalamalarına sahip oldukları görülmektedir. Kız öğrenciler öğrenme stratejileri ölçeğindeki tüm alt ölçeklerde erkek öğrencilerden daha yüksek puan ortalamaları elde etmişlerdir. Öğrencilerin cinsiyete göre öğrenme stratejilerini kullanma durumları arasındaki farklar için yapılan bağımsız gruplar t-testi sonucunda tüm alt ölçek bağlamındaki yineleme, anlama, örgütleme, anlamayı izleme ve duyuşsal stratejiler bağlamında kızlar lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu araştırmanın bulguları Medo (2000), Kolody (1993), Güven (2004), Özer (1993) tarafından yapılan araştırma bulgularıyla desteklenmektedir. Bu çalışmalarda da kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha çok öğrenme stratejilerini kullandıkları saptanmıştır. Sonuç olarak kız ve erkek öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejileri arasında farklılıklar olduğu ve cinsiyete göre öğrenme stratejilerini kullanma durumları arasında anlamlı farklılıklar ortaya çıktığı söylenebilir.

Cinsiyetlerine göre öğrencilerin öğrenme stratejilerinin yüzde ve frekans dağılımları incelendiğinde örneklem grubundaki kız öğrencilerin %28,6'sının yineleme, %22,3'ünün anlama, %20,5'inin anlamayı izleme, % 17,0'sinin duyuşsal ve %11, 6'sı örgütleme stratejilerini kullandıkları görülmektedir. Erkek öğrencilerin %29,6'sının yineleme, %19,7'sinin örgütleme, %18,3'ünün duyuşsal, % 16,9'unun anlama ve % 15,5'inin anlamayı izleme stratejilerini kullandıkları saptanmıştır. Bu bulgulara göre erkekler kız öğrencilere göre daha yüksek oranda örgütleme stratejilerini kullanmaktadırlar. Öğrencilerinin cinsiyete göre öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri birbirlerinden farklılıklar göstermektedir.

1. Öğrencilerin Sahip oldukları Öğrenme Stillerine İlişkin Bulgular
Çizelge 13. Öğrencilerin Sahip oldukları Öğrenme Stillerin Dağılımı

		Sayı	Yüzde %
1.00	Uyum sağlayıcı- yerleştiren (Accommodator)	35	13.8
2.00	Ayırt edici- değiştiren (diverger)	67	26.4
3.00	Dönüştüren-Ayrıştırıcı (Convergener)	62	24.4
4.00	Özümseyen (Assimilator)	90	35.4
	Total	254	100.0

Çizelgede görüldüğü gibi öğrencilerin tercih ettikleri öğrenme stilleri farklı bir dağılım göstermektedir. % 35.4 oranında bir çoğunluğu özümseyici öğrenme stiline sahip olduklarını belirtmişlerdir. Bununla birlikte % 26,4'ü ayırt edici öğrenme stiline sahipken, %24,4'ü dönüştürücü öğrenme stiline sahiptirler. % 13.8 oranında küçük bir öğrenci grubu ise uyum sağlayıcı öğrenme stiline sahiptirler. Bu veriler Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneklem grubunu oluşturan farklı bölümlerdeki öğrencilerinin büyük çoğunluğunun özümseyici, ayırt edici ve dönüştürücü öğrenme stillerine sahip olduklarını ortaya koymaktadır. Bu verilere dayalı olarak Kolb'un yaşantısal öğrenme çemberinde öğrencilerin en çok Soyut Kavramsallaştırma(SK), Düşünsel-Yansıtıcı Gözlem (YG) ve Somut Yaşantı (SY) öğrenme biçimlerini tercih ettikleri ifade edilebilir. Buna karşılık çok az öğrenci grubunun uyum sağlayıcı öğrenme stiline sahip olması nedeniyle öğrencilerin öğrenmede etkin deneme biçiminden pek yararlanmadıkları ileri sürülebilir.

Öğrenme stilleri ile ilgili araştırmadan elde edilen bu bulgular Güven'in (20004), Kılıç'ın (2002), Aşkar ve Akkoyunlu'nun (1993) yıllarında yaptıkları çalışmalarda bulgularla tutarlılık göstermektedir. Güven'in (2004) çalışmasında orta öğretim öğrencilerinin yarıya yakınının (%46.6) özümseyici, % 27,1'i ayırt edici, %16.8'i dönüştürücü öğrenme stiline sahip oldukları belirtilmektedir. Buna karşılık çok az bir öğrenci grubunun ise %9.5'i uyum sağlayıcı öğrenme stiline sahiptirler. Kılıç'ın (2002) çalışmasında üniversite öğrencilerinin %43,2'sinin özümseyici öğrenme stiline sahip olduğu belirtilirken, %14,5'i gibi az sayıda öğrenci grubunun uyum sağlayıcı öğrenme stiline sahip oldukları saptanmıştır. Aşkar ve Akkoyunlu'nun (1993) 18 ile 60 yaş arasındaki örneklem grubu üzerindeki araştırma bulgularına göre yetişkinlerin büyük çoğunluğu (% 65.0'i) özümseyici öğrenme stilline sahip olduğu, oldukça küçük bir grubun (% 17.0'si) ayırt edici öğrenme stiline ve çok küçük bir grubun ise %7.0'si uyum sağlayıcı öğrenme stiline sahip olduğu saptanmıştır. Bu araştırma bulgularına göre Türkiye'deki öğrenci profilinin büyük bir çoğunluğunun **özümseyici öğrenme stiline** sahip oldukları söylenebilir.

Bu araştırmada, Öğrenme Stratejisini kimlerden öğrendiniz ? sorusuna öğrencilerin %25'inin öğretmeninden öğrendiğini belirtmesi, öğretmenlerin öğretim stilleri ya da stratejilerinin özümseyici nitelikte olduğunu göstermektedir denilebilir.

Çizelge 13. Cinsiyetlerine Göre Öğrencilerin Sahip Oldukları Öğrenme Stillerinin Dağılımı

Cinsiyet	ÖĞRENME STİLLERİ					
		Uyum sağlayıcı- yerleştiren	Ayrırtedici- değiştiren	Dönüştüren- Ayrıştırıcı	Özümseyen	Toplam
kız	N	20	32	20	40	112
	%	17.9%	28.6%	17.9%	35.7%	100.0%
erkek	N	15	35	42	50	142
	%	10.6%	24.6%	29.6%	35.2%	100.0%
Total	N	35	67	62	90	254
	%	13.8%	26.4%	24.4%	35.4%	100.0%

Kız öğrencilerin % 35,7'si özümseyici, %28,6'sı ayrırt edici, %17,9'u ise ayrıştırıcı ve uyum sağlayıcı öğrenme stillerine sahiptir. Erkek öğrencilerin % 35,2'i özümseyici, %29,6'sı dönüştüren,%24,6'sı ayrırt edici, %10,6'sı uyum sağlayıcı öğrenme stiline sahiptir. Kız öğrenciler öğrenmeye ilişkin öğrenme stili olarak özümseyici ve dönüştürücü öğrenme stillerine daha çok benimsemelerine karşın erkek öğrencilerin özümseyici ve ayrırt edici öğrenme stillerini benimsedikleri söylenebilir. Başka bir ifadeyle, kız ve erkek öğrenciler öğrenmeye ilişkin farklı öğrenme stillerini farklı oranlardan benimsemektedirler.

Güven (2004), Baran (2000) Mahiroğlu(1999), Ergür (1998), Matthewes (1996), Wynd ve Bozman (1996) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde yapılan araştırmalar, kız ve erkek öğrencilerin sahip oldukları öğrenme stilleri arasında anlamlı farklılıklar olduğunu belirtmişlerdir.

Aşağıdaki çizelge 14 incelendiğinde Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin %33,3'ü, Resim Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin %39,3'ü, **ayrırtedici-değiştirci** öğrenme stillerini tercih etmektedirler. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği öğrencilerini %44,7'si, Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencilerinin %43, 2'si ve Mobilya Ve Dekorasyon Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin % 32,0'si **özümseyici** öğrenme stili tercih etmektedirler. Okul Öncesi Öğretmenliği öğrencilerinin ise %29,6'sı **uyum sağlayıcı** öğrenme stillerini tercih etmektedirler.

Çizelge 14. Bölümlere Göre Öğrencilerin Sahip Oldukları Öğrenme Stillerinin Dağılımı

BÖLÜM	ÖĞRENME STİLLER					
		Uyum sağlayıcı- yerleştiren	Ayrırtedici- değiştiren	Dönüştüren- Ayrıştırıcı	Özümseyen (Assimilator)	Toplam
sınıf	N	8	12	6	10	36
	%	22.2%	33.3%	16.7%	27.8%	100.0%
okulöncesi	N	8	7	7	5	27
	%	29.6%	25.9%	25.9%	18.5%	100.0%
resim	N	2	11	6	9	28
	%	7.1%	39.3%	21.4%	32.1%	100.0%
sosyal	N	8	12	22	34	76
	%	10.5%	15.8%	28.9%	44.7%	100.0%
mobilya	N	5	15	14	16	50
	%	10.0%	30.0%	28.0%	32.0%	100.0%
fenbilgisi	N	4	10	7	16	37
	%	10.8%	27.0%	18.9%	43.2%	100.0%
Total	N	35	67	62	90	254
	%	13.8%	26.4%	24.4%	35.4%	100.0%

Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin branşları gereği hem Sosyal Bilgiler ve hem Fen Bilimlerine başka bir söylemle eşit ağırlıklı bir yapıda olmaları dolayısıyla ayırt edici-değiştiren öğrenme stillerine daha çok sahip oldukları söylenebilir. Okul Öncesi Öğretmenliği öğrencilerinin uyum-sağlayıcı yerleştiren öğrenme stiline daha çok sahip oldukları görülmektedir. Onlar yaptıkları işleri somut yaşantı ve aktif yaşantı öğrenme biçimlerinde uygulamaya koymaktadırlar. Branşlarının birer gereği olarak çocukların duygularını hissederler ve işlerini göstererek-yaparlar. Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümü öğrencilerinin daha çok özümseyen öğrenme stillerine sahip oldukları görülmektedir. Özümseyen öğrenme stilini benimseyenlerin özellikleri incelendiğinde, kavramsal modeller ve fikirler üzerine odaklaşmayı sevdiğini görülmektedir.

Çizelge 17. Öğrencilerin Eğitim Felsefeleri Tercihlerine Göre Sahip Oldukları Öğrenme Stilleri Dağılımı

Eğitim Felsefeleri	ÖĞRENME STİLLER					
	Uyum sağlayıcı-yerleştiren	Ayırtedicideğiştiren	Dönüştüren-Ayrıştırıcı	Özümseyen	Toplam	
Daimicilik	N	3	8	5	8	24
	%	12.5%	33.3%	20.8%	33.3%	100.0%
İdealizm	N	1	6	3	6	16
	%	6.3%	37.5%	18.8%	37.5%	100.0%
Realizm	N	3	12	12	15	42
	%	7.1%	28.6%	28.6%	35.7%	100.0%
Deneysevcilik	N	25	34	38	49	146
	%	17.1%	23.3%	26.0%	33.6%	100.0%
Varoluşçuluk	N	3	7	4	12	26
	%	11.5%	26.9%	15.4%	46.2%	100.0%
Toplam	N	35	67	62	90	254
	%	13.8%	26.4%	24.4%	35.4%	100.0%

Çizelge incelendiğinde **daimici** eğitim felsefesini ilk tercih olarak benimseyen öğrencilerin daha çok %33,3'lük ve **İdealist** eğitim felsefelerini ilk tercih olarak benimseyen öğrenciler ise yine %37,5'lik oranlarında **ayırtedici-değiştiren ve özümseyen** öğrenme stiline sahip oldukları görülmektedir. Deneyselci eğitim felsefesini ilk tercih olarak benimseyen öğrencilerin %33,6'sı ve varoluşçu eğitim felsefesini ilk tercih olarak benimseyen öğrencilerin % 46,2'si **özümseyen** öğrenme stiline sahiptirler.

Çizelge 18. Öğrencilerin Eğitim Felsefeleri Tercihlerine Göre Kullandıkları Öğrenme Stratejilerinin Dağılımı

Eğitim Felsefeleri	Öğrenme Stratejileri					Total	
	yenileme	anlama	örgütlenme	izleme	duyuşsal		
Daimicilik	N	8	2	6	2	6	24
	%	33,3%	8,3%	25,0%	8,3%	25,0%	100,0%
İdealizm	N	4	7	3	2		16
	%	25,0%	43,8%	18,8%	12,5%		100,0%
Realizm	N	15	9	5	6	7	42
	%	35,7%	21,4%	11,9%	14,3%	16,7%	100,0%
Deneyselcilik	N	42	28	21	28	27	146
	%	28,8%	19,2%	14,4%	19,2%	18,5%	100,0%
Varoluşçuluk	N	5	3	6	7	5	26
	%	19,2%	11,5%	23,1%	26,9%	19,2%	100,0%
Total	N	74	49	41	45	45	254
	%	29,1%	19,3%	16,1%	17,7%	17,7%	100,0%

Çizelgeye göre daimici eğitim felsefesini ilk tercih olarak benimseyen öğrencilerin %33,3'ü, realist eğitim felsefesini ilk tercih olarak benimseyen öğrencilerin %35,7'si, deneyselcilik eğitim felsefesini ilk tercih olarak benimseyen öğrencilerin %28,8'i **yenileme** öğrenme stratejilerini kullanmaktadırlar. İdealist eğitim felsefesini ilk tercih olarak ifade eden öğrencilerin %43,8'i anlama stratejilerini kullanmaktadırlar. Varoluşçu eğitim felsefesini ilk tercih olarak benimseyen öğrencilerin %26,9' anlamayı izleme stratejilerini kullanmaktadırlar.

Çizelge 19. Öğrencilerin Sahip Oldukları Öğrenme Stilllerine Göre Kullandıkları Öğrenme Stratejilerinin Dağılımı

STILLER	ÖĞRENME STRATEJİLERİ					Total	
	yenileme	anlama	örgütlenme	izleme	duyuşsal		
Uyum sağlayıcı- yerleştiren	N	7	10	5	8	5	35
	%	20,0%	28,6%	14,3%	22,9%	14,3%	100,0%
Ayrırtedici- değiştiren	N	20	11	12	11	13	67
	%	29,9%	16,4%	17,9%	16,4%	19,4%	100,0%
Dönüřtiren- Ayrıştırıcı	N	22	11	6	11	12	62
	%	35,5%	17,7%	9,7%	17,7%	19,4%	100,0%
Özümseyen	N	25	17	18	15	15	90
	%	27,8%	18,9%	20,0%	16,7%	16,7%	100,0%
Toplam	N	74	49	41	45	45	254
	%	29,1%	19,3%	16,1%	17,7%	17,7%	100,0%

Çizelgeye göre uyum sağlayıcı- yerleştiren öğrenme stilini tercih eden öğrencilerin %28,6'sı anlama stratejilerini kullanmaktadırlar. Ayrıştırıcı- değiştiren öğrenme stilini tercih eden öğrencilerin %29,9'u, dönüştürücü- ayrıştırıcı öğrenme stilini tercih eden öğrencilerin %35,5'i, özümseyen öğrenme stilini tercih eden öğrencilerin

%27,8'i yineleme stratejilerini kullanmaktadırlar. Örneklem grubunu oluşturan toplam 254 öğrencinin %35'i (N=90) özümseyici, %24,4'ü dönüştüren-ayrıştıran, % 26,4'ü ayırt edici-değiştiren, %13,8'i uyum sağlayıcı-yerleştiren öğrenme stiline sahiptirler.

Öğrencilerin sahip oldukları öğrenme stillerine göre kullandıkları öğrenme stratejileri alt ölçeklerinden farklı puan ortalamaları elde ettikleri görülmektedir. **Uyum sağlayıcı-yerleştiren** öğrenme stiline sahip olan öğrenciler öğrenme stratejileri alt ölçeklerinin tamamında en yüksek puan ortalamalarını elde etmişlerdir. Uyum sağlayıcı-yerleştiren öğrenme stiline sahip olan öğrencilerden sonra **Özümseyen** öğrenme stiline sahip olan öğrenciler anlama, örgütleme ve duyuşsal öğrenme stratejilerinden en yüksek puan ortalamalarını elde etmişlerdir. Daha sonra **dönüştüren ayrıştıran** öğrenme stiline sahip olan öğrenciler ise yenileme ve anlamayı izleme stratejilerinde en yüksek puan ortalamalarını elde etmişlerdir. **Ayırtedici- değiştiren** öğrenme stiline sahip olan öğrenciler öğrenme stratejileri alt ölçeklerinin tümünde en düşük puan ortalamalarını elde etmişlerdir.

Tartışma ve Sonuç

Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ndeki örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin benimsedikleri eğitim felsefelerine bakıldığında % 71,1'i gibi büyük bir oranın deneyselcilik felsefesini benimsediği görülmüştür. Daha sonra realizm, daimicilik, varoluşçuluk ve idealizm 2., 3., 4 ve 5. sıraları almıştır. İdealizm %3,9 ile en son sırada yer almıştır. Livingston ve McClain'in (1995) ve Doğanay ve Sarı'nın (2003), Duman ve Ulubey'in (2006) yaptıkları araştırmalarda da benzer bulgulara rastlanmış ve bu araştırmalarda kullanılan "Felsefi Tercih Değerlendirme Formu" kullanılarak elde edilen bulgular incelendiğinde öğretmenlerin daha çok "deneyselcilik" felsefesini benimsedikleri görülmüştür.

Araştırmanın diğer önemli bulgularından biri erkeklerin %66,3'ü, bayanların %74'ü deneysel felsefeyi benimsedikleri yönündedir. Bununla birlikte daimicilik, idealizm ve realizm akımlarını benimseyen erkeklerin toplam oranı %23,9, bayanların oranı ise %19,3 olarak görülmüştür.

Bölümler bazında da sonuçlara bakıldığında sınıf öğretmenliğinin %76,2'si, Türkçe Öğretmenliğinin %68,9'u, Sosyal Bilgiler Öğretmenliğinin %70,0'i, Fen Bilgisi Öğretmenliğinin %66'7si, Okul Öncesi Öğretmenliğinin %69,8'i deneyselcilik akımını benimsemişlerdir. Geriye kalanlarda daimicilik, varoluşçuluk, realizm ve idealizm akımlarını benimsemişlerdir. Bu bulgulara göre Muğla Üniversitesi'ndeki öğretmen adaylarının yeniliklere ve değişime açık, öğrenciyi merkeze alan bir eğitim felsefesi yaklaşımını benimsedikleri söylenebilir.

Öğrencilerin Bölümlere Göre Tercih Ettikleri Öğrenme Stillерinin Dağılımı incelendiğinde sosyal bilgiler, fen bilgisi ve mobilya ve dekarasyon öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğrenciler özümseyici öğrenme stiline sahiptirler. Resim ve sınıf öğretmenliği bölümündeki öğrenciler ayırtedici-değiştiren, okul öncesi öğretmenliği bölümü öğrencileri uyum sağlayıcı-yerleştiren öğrenme stillerine sahiptirler.

Öğrencilerin Benimsedikleri Eğitim Felsefeleri Tercihlerine Göre kullandıkları Öğrenme Stratejilerinin Dağılımı incelendiğinde daimici, realist ve deneyselci eğitim felsefelerini benimseyen öğrenciler yineleme stratejilerini kullanmaktadırlar. İdealist eğitim felsefesini benimseyenler anlama stratejilerini, varoluşçu eğitim felsefesini benimseyenler ise anlamayı izleme stratejilerini kullanmaktadırlar

Öğrencilerin sahip oldukları öğrenme stillerine göre kullandıkları öğrenme stratejileri alt ölçeklerinden farklı puan ortalamaları elde etmişlerdir. Uyum sağlayıcı öğrenme stiline sahip olan öğrenciler tüm öğrenme stratejileri alt ölçeklerinden en yüksek puan ortalamasını alırken, ayırıştırıcı-değiştiren öğrenme stiline sahip olan öğrenciler ise öğrenme stratejileri alt ölçeklerinin hepsinden en düşük puan ortalamalarını elde etmişlerdir.

Bu çalışmada öğrencilerin sahip oldukları öğrenme stilleri ile kullandıkları öğrenme stratejileri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu araştırma bulgularını destekleyen ve bunlardan farklı araştırma bulguları da vardır. Oxford ve Ehrman'ın (1995) yapmış oldukları çalışmada dil öğrenen yetişkin öğrencilerin dil öğrenme stratejileri ile öğrenme stilleri ve başka bazı değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığına rastlamıştır. Halaçoğlu (1999) üniversite öğrencilerinin öğrenme stilleri ile öğrenme stratejileri kullanma durumları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını belirtmiştir. Buna karşılık Sadler ve Smith (1997), Tinajero ve Paramo (1998), Liu ve Reed (1994), Keen, (1993), Oxford ve diğerleri (1993), ve Güven (2004) tarafından yapılan çalışmalarda öğrencilerin sahip oldukları öğrenme stilleri ile öğrenme stratejilerini kullanma durumları arasında anlamlı bir farklılaşmanın olduğu saptanmıştır.

Öğrenciler, benimsedikleri eğitim felsefeleri tercihlerine göre farklı öğrenme stillerini kullanmaktadırlar. Eğitim felsefesi tercihleri incelendiğinde daimici ve idealist eğitim felsefelerini benimseyen öğrencilerin ayırıştırıcı-değiştiren öğrenme stilleri ile birlikte özümseyici öğrenme stillerini sahip oldukları görülmektedir. Realist, deneyselci ve varoluşçu eğitim felsefelerini benimseyen öğrenciler ise özümseyen öğrenme stiline sahiptirler.

Kaynakça

- Aşkar, P. ve Akkoyunlu, B.(1993). “Kolb Öğrenme Stili Envanteri”, Eğitim ve Bilim. 87: 37-47 Ocak.
- Babadoğan, C. (2000)”Öğretim Stili Odaklı Ders Tasarım Geliştirme” Milli Eğitim. 147:Temmuz-Ağustos-Eylül.
- Chamot, A.U. (2001), Teaching Learning Strategies in Immersion Classrooms.
- Çüçen, A. K. (2001), Felsefeye Giriş, İstanbul: ASA Kitabevi
- Demirel, Ö. (2003), , Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme, Ankara: Pegem A Yayıncılık. 5. baskı
- Doğanay, A.Sarı, M. (2003), İlköğretim Öğretmenlerinin Sahip Oldukları Eğitim Felsefelerine İlişkin Algıların Değerlendirilmesi, “Öğretmenlerin Eğitim Felsefeleri”, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, C:1(3), S:321-337.
- Duman, B. ve Ulubey, Ö.(2006). Öğretmen Adaylarının Benimsedikleri Eğitim Felsefelerinin Öğretim Teknolojilerini Ve İnterneti Kullanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri. VI. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı (19 – 21 Mayıs / 2006). Gazimağusa - Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti.
- Dunn R, Dunn K (1992) Teaching Elementary Students Through Their Individual Learning Styles: Practical Approach For Grades 3-6, Massachusetts, Allyn And Bacon
- Ergün, M. (1996), Eğitim Felsefesi, Ankara: Ocak Yayınları
- Sönmez, V. (2002), Eğitim felsefesi, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ergür Derya,O (2000). “Hacettepe Üniversitesi Dört Yıllık Lisans Programlarındaki Öğrenci ve Öğretim Üyelerinin Stillerinin Karşılaştırılması”, Eğitim ve Bilim.25, 118:57-66
- Gagne, R.M. ve Glaser, R.(1987). “Foundations in Learning Research”, Instructional Technology: Foundations.Ed.: R.M.Gagne. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Gagne, R. (1977). The conditions of learning and theory of instruction (3rd ed.). New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc.
- Güven M.(2004). Öğrenme Stilleri ile Öğrenme Stratejileri Arasındaki İlişki. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.No.156
- Halaçoğlu, M. (1999). The effect of cognitive Styles on Learner Prefences”. Yayımlanmamış yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kılıç, E. (2002). “The Effect of The Dominant Learning Style on Learning Activities Prefence and Academic Achivement” EğitimBilimleri ve Uygulama.1,1:2,15.
- Kolb ,A.D. (1986). Personal Learning Guide. Boston: McBer and Company.
- Kolb. A.D. (1985). Learning Style Inventory. Boston: McBer and Company.
- Kolb. A.D. (1984). Experimental Learning-Experience as The Source of Learning and Development. New Jersey: Prentice Hall.
- Liu, M.reed. M.V. (1994).” The Reletionship Between the Learning Strategies and Learning Styles in Hypermedia Enviroment”, Computers in Human Behavior. 10, 4:419-434, Win.

- Mahiroğlu, A. (1999) "G.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri", 4. Ulusal Eğitim Kongresi Bildirileri 1 (Program Geliştirme-Öğretmen Yetiştirme-Yaygın Eğitim). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, ss. 275-290.
- Mayer, R. E. (1988). Learning Strategies: An Overview". Learning and Study Strategies. ED.: Claire E.Weinstein, E.T.Goetz and P.E.Alexander. New York.: Academic Pres.
- McCarty, B. (1983).The 4MAT in Action, Creative Lesson Plans for Teaching to Learning Styles with Right/Left Mode Technique. Barrinton: IL Excel,
- McCarthy, B. (1987). The 4Mat System: Teaching to Learning Styles With Right/Left Mode Techniques. Barrington, III.: Excel, Incorporated
- Sönmez, V. (2002), Eğitim felsefesi, Ankara: Anı Yayıncılık. 6. Baskı,
- Sternberg, Robert J. (1997): Thinking styles. New York: Cambridge University Press.
- Özden, Y. (1998). Öğrenme ve Öğretme, Ankara: Anı Yayıncılık İkinci basım
- Tozlu, N. (1997), Eğitim Felsefesi, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Talu, N. (1997). Ankara Özel Tevfik Fikret Lisesi 10. Sınıf Öğrencilerinin Kullandıkları Öğrenme Stratejilerinin Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- O'Maley, J. M. & Chamot, A. U. (1990). Learning strategies in second language acquisition. Cambridge: Cambridge University Press.
- Özer, B. (1993). Öğretmen Adaylarının Etkili Öğrenme ve Ders Çalışmadaki Yeterliliği. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1993.
- Weinstein, Claire E. ve Richard E. Mayer. (1986). "The Teaching of Learning Strategies", Handbook of Research Teaching. 3rd Edition. Editör: M.C. Wittrock. New York: Macmillan Company, 1986, ss. 315-327.